

తక్షణచర్య

మూడురోజుల్నించీ ఆవీధి కుళాయిల్లోంచి ఒక్కనీటిబొట్టురాలడం లేదు. జనాలు ఆనూతులవెంట, ఈనూతులవెంట, పైవీధుల్లోవున్న కుళాయిలవెంట పడుతున్నారు. ఆవీధిచివర రాళ్లగుట్టలున్నాయి, ఒకటి రెండు చిన్న క్వారీల్లాంటివి కూడావున్నాయి. ఆ క్వారీలు దాటాక మాలపేటవుంది. ఆమాలపేటను ఆనుకొని ఉరంతటి మురుగును మోసుకు వెళ్లే అతిపెద్ద మురుగు నీళ్లకాలవ వుంది. ఆ కాలవకవతల చింతతోపు దాటాక స్మశానం వుంది. మాలపేటలో కుళాయిల్లోవు. రెండుబోరింగువంపులున్నాయి, ఒకపెద్దనుయ్యింది. ఆ నుయ్యిమురుగుకాలవకి బాగా చేరువులోవున్నమూలాన, కాలవలో మురుగు నూతిలోకి దిగుతుందనీ, ఆ నీరుతాగడం మంచిదికాదని జబ్బులోస్తాయని జనం భయపడుతుంటారు. భయపడుతున్నా తప్పని పరిస్థితుల్లో ఆ నీరే వాడుకుంటుంటారు .

కుళాయిల్లోంచి నీరు రావడం లేదని చెప్పిన పేట పేరు రాళ్లపేట, పది సంవత్సరాలక్రితం అక్కడ చాలా పెద్ద పెద్ద రాళ్లుండేవి. ఆప్రాంతం అంతా ఒక పెద్ద రాతిమెట్ట. దూరంగా చింతచెట్లు కింద అయిదారు పూరికొంపలుండేవి. ఆపూరికొంపల్లో ఉండేజనం రాళ్లు కొట్టుకు బ్రతికేవారు, ఇప్పుడక్కడ రాతిగుట్టలేదు, వెనుకబడిన కులాల కాలనీ తయారయింది. అన్ని కులాల వాళ్లు ఆచుట్టుపక్కల స్థలాలు కొనేసి ఇళ్లు కట్టేసుకున్నారు.

రాళ్లపేట వైపు నీళ్లు తీసుకెళ్లే పైపులైను చెడిపోయింది. నీరు తమపేట కుళాయిలకి రావడంలేదని, పైపులైన్ వెంటనే బాగుచేయించమని జనం అర్జీలు పెట్టుకున్నారు.

‘ఇయ్యోళే మనుమల్ని పంపిస్తాను, రేపు తెల్లారేసరికి మీయిదికి నీరొస్తాది మీరెల్లిరండ’ ని మంచిమాటలు చెప్పి, వాళ్లలా వెళ్లగానే విశాఖపట్నం వెళ్లిపోయాడు పాత్రుడు.

ఆ వూరిక పెద్ద మేజరు పంచాయితీ. వూరు బాగా పెరిగిపోయింది. ఏనాడో మునిసిపాలిటీ అయిపోవలసినది. పాత్రుడూ మరికొంతమంది రాజకీయనాయకులూ కలసి దాన్ని మునిసిపాలిటీ కానివ్వలేదు. లేకపోతే ఆమదాలవలసా, ఇచ్చాపురమూ మునిసిపాలిటీలయినపాడే వాటితోపాటు ఈవూరూ అయిపోవలసింది.

రాళ్లపేట జనం గోవుల్లాగ, గొర్రెల్లాగ రెండు మూడు వారాలు చూశారు. చివరకి పాత్రుడు ఊళ్లోలేదని తెలుసుకొని తెలివితెచ్చుకొని కలవ్వలసిన అధికారుల్ని కలిశారు, తమ కష్టాలు చెప్పుకున్నారు.

“ఒక్క రెండురోజులు ఓపిక పట్టండి. ప్రెసిడెంటుగారు విశాఖపట్నంనుంచి రాగానే మాట్లాడతాను. మాట్లాడి పైపులైను బాగు చేయిస్తాను తప్పక బాగు చేయిస్తాను” అన్నాడొక అధికారి.

మర్నాడు అనుకోకుండా ఆవూరికి అక్షరక్రాంతి కార్యక్రమానికి జిల్లా కలెక్టరు గారొచ్చారు. పెద్దపెద్ద షామియానాలు వేశారు. అందరూ తక్షణం అక్షరాలు నేర్చుకోవాలని పెద్దలు సుదీర్ఘమైన ఉపన్యాసిచ్చారు.

ఈ గొడవంతా అయ్యక రాళ్లపేట వాళ్లు వెళ్లి కలక్టర్ని కలసి తమగోడు చెప్పుకుని మహజరు సమర్పించారు.

‘మాపేటలో శానా మందికి సదవడం ఒచ్చును. గాని బాబూ నీటి సుక్కలే దొరకడం కషటంగా వుంది. నీళ్లొచ్చిదోవ సూపెట్టండి మాప్రెబో’ అన్నాడొక ముదరోడు.

ప్రెసిడెంటు పాత్రుడునీ, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్నీ పిలిచి

“నీళ్ల సంగతి చూడండి, నీళ్ల సమస్య వెంఠనే పరిష్కరించండి” అని జిల్లా కలక్టరుగారు కొంత తెలుగులోనూ, కొంత ఇంగ్లీషులోనూ చెప్పారు. మాలపేట వాళ్లు- మురుగు కాలవతలున్న వాళ్లు వాళ్లు కూడా -వచ్చి మహజరు సమర్పించారు. వాళ్లగురించి ఆఫీసర్లతో అలాగే చెప్పారు కలక్టరుగారు.(మాలపేటలో యువజన సంఘం కుర్రాళ్లుదాన్ని హరిజన కాలనీ అని పిలవడానికి ఒప్పుకోరు ‘హరిజన’ అనే పేరులోనే బోలెడు కుట్రవుందని వాళ్ల అభిప్రాయం)

మార్చినెల ప్రారంభంలో మొదలైన ఈ నీళ్ల పోరాటం మే నెలవరకూ సాగుతూనేవుంది. మే పదమూడవతేదీన పెద్ద వూరేగింపు జరిపి తమ నీటి సమస్యని పరిష్కరించకపోతే ప్రత్యక్ష చర్యకు దిగుతామని నోటీసులిచ్చారు. వూరేగింపువెంట పోలీసు జీపులు నడిచాయి.

అనుకోకుండా మే పదహారవ తేదీన ఆ వూరి మీదుగా ముఖ్యమంత్రి రెడ్డిగారు వెళ్లే కార్యక్రమం వచ్చింది. పైకి చెప్పే కార్యక్రమం ఏదైనా కొత్తగా ఎం.ఎల్.ఎ అయిన మిడతూరు రాజుగారితో ప్రతిపక్షం వాళ్లని తమపక్షంలోకి కలుపుకునేందుకు మంతనాలకూ, డబ్బుసంచులివ్వడానికి వస్తున్నారని రాజకీయవర్గాలవారికి తెలిసి పోయింది. వాటితో సామాన్య జనానికి ఏంపని? రాళ్లపేటవాళ్లు మాలపేటవాళ్లు మాట్లాడుకొని ఆరోజు ముఖ్యమంత్రి కారు నిలుపు చెయ్యాలని నిర్ణయించుకొన్నారు. రాత్రి రాత్రి మీదే ఒక కార్యచరణ సమితి ఏర్పడింది. ఆడవాళ్లు ఖాళీకుండల తోనూ, బిందెలతోనూ రోడ్డుకు అడ్డంగా నిలబడాలని నిర్ణయం కూడా జరిగింది.

దీన్ని అక్షరాలా అమలు చేశారు ఆరోజు మధ్యాహ్నం 2 గంటలప్రాంతంలో (పదిగంటలకే రావలసిన) ముఖ్యమంత్రి కారు, మిగతా మరో పాతిక కార్లు ఆ వూరి మీదుగా వస్తూ గంటకు పైగా నిలిచి పోయాయి. ఇటువంటిది జరుగుతుందని పోలీసులు ఊహించకపోలేదు. గాని ఇంతపెద్ద ఎత్తున జరుగుతుందను కోలేదు. రాళ్లపేటలో జరుగుబాటున్న పది పన్నెండు మధ్యతరగతి కుటుంబాలు తప్ప మిగతా అందరూ రోడ్డుమీదకు వచ్చారు. మాలపేట వాళ్లు మొత్తంగా వచ్చారు. ఆడవాళ్లు వచ్చారు. ఖాళీ కుండల్లో సీవెండి సొట్టబిందెలతో ఎటు చూసినా ఆడవాళ్లే పైగా రోడ్లు పగిలే ఎండ.

ఆడవాళ్లు ముందుగా బాగా చొరవ చేసి అడ్డంగా వచ్చేసి ముఖ్యమంత్రి కారు ఆపేశారు. ఆఫీసర్లకి గాల్చుకొటినట్టుయింది.

పోలీసులకు మతి పోయింది, సమయానికి ఆడ పోలీసులు కూడలేరు, చాలా పెద్ద ఘర్షణ-నినాదాలు- మగవాళ్లపై లాఠీచార్జి ఆడవాళ్లపై లాఠీచార్జి జరిపితే గొడవ ఎసెంబ్లీదాక వెళ్తుందని సర్కిల్ కొంచెంఆలోచించాడు. పరిస్థితి తీవ్రంగానే ముఖ్యమంత్రికి వుందని అర్థమయింది. డిఎస్పిని, డిస్ట్రిక్ట్ కలక్టర్ని చెడామడా తిట్టేశాడు ముఖ్యమంత్రి. నీళ్లకోసం ప్రజలిచ్చిన మహజర్లు పివీ చేతికిచ్చి ఆఫీసర్ల వైపు తిరిగి-

‘ఐవాంట్ ఇమ్మీడియేట్ యాక్షన్ తక్షణచర్య తీసుకోండి’ అన్నాడు ముఖ్యమంత్రి తీవ్రస్వరంతో. ప్రజల్లో మాత్రం చాలా నినయంగా మాట్లాడి వాగ్దానాలిచ్చాడు.

ఇదిలా జరుగుతుండగా తక్షణం వైర్లెస్ మెసేజ్ లు వెళ్లాయి. చుట్టుపక్కలున్న రెండు పోలీసు స్టేషన్లనుంచి రెండుజీపుల్లో పోలీసు ‘ఫోర్సు’ వచ్చింది, ముఖ్యమంత్రి కారుచుట్టూ పోలీసులు వలయం కట్టారు. ఎంఎల్ఎకి కారులోంచి దిగడానికి ధైర్యం చాల్లేదు. కారు అద్దాలు పగిలి పోయాయి.

మాలపేటకు చెందిన ఎనభయ్యేళ్లవృద్ధుడికి కుడి మోకాలు చిప్ప పగిలి పోయింది. ఒక పదేళ్ల ఆడపిల్లకు తలమీద బలమైన గాయం తగిలి, రోడ్డంతా రక్తమండలమైపోయింది. ఇద్దరు యువకులకు చాలా బలంగా గాయాలు తగిలాయి, ఆడవాళ్లు కాళీ అవతారం ఎత్తారు. తమశక్తి అంతా చూపించారు. చివరకి గాలిలో కాల్పులు జరిగాయి. కాల్పులకు మాత్రం జనాలు జడసి దోచిచ్చారు.

ముఖ్యమంత్రి అగ్గిరాముడై పోయేడు. డిఎస్పితో మళ్ళీ మరోసారి 'ఐవాంట్ ఇమ్మీడియట్ యాక్షన్' అని భగ్గుమన్నాడు. అప్పుడు కారు కదిలింది. ఆ వెనుక మిగతా కార్లు కదిలాయి. ఇంతలో పెద్ద పోలీస్ వాన్ వచ్చింది. నలభయిమందిని ఆరెస్టు చేశామని చెప్పి కొట్టుకుంటూ వాన్ లోకి ఎక్కించి తీసుకుపోయారు.

అందులో అరడజను మంది ఆడవాళ్లున్నారు. గాయాలు తగిలిన వాళ్ల అతీగతీ ఎవ్వరూ చూడలేదు. వాళ్లతాలూకు మనుషులే వాళ్లని రిక్షాల మీదా, చేతులమీదా గవర్నమెంటు ఆస్పత్రికి మోసుకు పోయారు. ఆరెస్టు చేసిన వాళ్లమీద రకరకాల కేసులు పెట్టి జైళ్లకు పంపారు. నీళ్లుమాత్రంరాలేదు. కాని సాయింత్రం చిన్న వానజల్లు పడింది.

మూడునెలలుగా ఎన్ని విజ్ఞప్తులిచ్చినా జరగని చర్య, ఊళ్లోఊరేగింపు చేసి నినాదాలిచ్చినా జరగని చర్య, ముఖ్యమంత్రి కారు ఆపిఎంఎల్ ఏ కారు. అద్దాలు పగలగొడితే తక్షణమే జరిగింది.

ప్రజలు తమసమస్యలు పరిష్కరించమని కోరుతూ మపాజర్లు ఇచ్చినా, ఊరేగింపులు జరిపినా చీమకుట్టినట్టయినా కదలని అధికార్లు, ప్రభుత్వ యంత్రాంగమూ, పోలీసులూ ప్రజలు పోరాటంలోకి దిగితే లాటీల్తోనూ, తుపాకుల్తోనూ తక్షణ చర్య తీసుకుంటారు.

ఒక పోలీసు ఒక స్త్రీపై అత్యాచారం చేస్తే, ఆ పోలీసును ఏమీ చెయ్యకుండా పక్క స్టేషనుకు బదిలీ చేసి, ఆ పోలీసు పై చర్య తీసుకోవాలనీ, అత్యాచారం జరిగిన స్త్రీ కి న్యాయం చెయ్యాలనీ కోరిన మహిళా సంఘ కార్యకర్తలపై లాఠీచార్జీ చేసి కేసులు పెట్టారు.

విద్యార్థుల సమస్యలు సంవత్సరాల తరబడి పరిష్కరించకుండా నానబెట్టే రాస్తోరోకో, జల్లా బందూ చేస్తే తక్షణ చర్య ఫైరింగ్ వరకూ వస్తుంది.

ఎన్జీవోల విషయంలో, దళితుల విషయంలో, తుఫాను బాధితుల విషయంలో ఇటువంటి తక్షణ చర్యలే జరిగాయి, జరుగుతున్నాయి.

సహనం నశించిని రాళ్లపేట ప్రజల్లాంటి ప్రజలు ఈ రకం తక్షణ చర్యలకు జడపడం లేదు. ఈ కర్రమైన తక్షణ చర్య లో పాలకులు తమ వురి తామే బిగించుకుంటారు.

రచన : జనవరి / ఫిబ్రవరి 1996.

ప్రచురణ : నలుపు, జూన్ 16-30-1992.